

EX LIBRIS DELPRAT-VETH

Toen boeken nog een kostbaar bezit waren, onderstreepte een ex libris, een plaatje dat je voorin je boeken plakte, het belang dat de eigenaar aan zijn boek hechtte. Een ex libris was een op de persoon toegesneden kunstwerkje met een naam, of initiaal, een symbolische afbeelding en soms een motto. Veel bekende grafici hebben ze ontworpen.

In het bezit gekomen van het gedenkwaardige boekwerk "De K.P.M. in OORLOGSTIJD", bleek dat voor in het boek een ex libris (eigendomsmerk) was geplakt. En niet zomaar een ex libris. Verrassend was dat de naam Delprat-Veth er op te zien was. Onmiddellijk was mijn nieuwsgierigheid gewekt want het drong tot me door dat ik mogelijk een uniek exemplaar in handen had dat vrijwel zeker aan bestuurder en politicus Daniël Apolonius Delprat (1890-1988) en zijn vrouw had toebehoord.

Dit ex libris is ontworpen door Richard Nicolaas Roland Holst (1868-1938) en toont ook het jaartal 1915, een klassieke voorstelling van een lezend echtpaar en als signering de "R" of een gestileerde combinatie van de R, N en H van de ontwerper.

Wie was Delprath en wie was Veth?

Delprat, zoon van een huisarts, vervulde na zijn studietijd vele bedrijfsfuncties en werd in 1921 lid van de Volksraad in Nederlands-Indië. Van 1927 tot 1967 was hij directeur van de Stoomvaart Maatschappij Nederland. Daarna was hij bestuursvoorzitter van de Koninklijke Java-China-Paketsvaart-Lijnen, de Koninklijke Paketsvaart-Maatschappij, alsmede commissaris bij de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij (KNSM). Vervolgens is hij nog ruim elf jaar lid geweest van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Hij was politiek actief en ontving een onderscheiding voor zijn (ere)voorzitterschap van de Kamer van Koophandel. Kortom, een indrukwekkende staat van dienst, wat hem de ridderorden "Grootofficier in de Orde van Oranje-Nassau" en "Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw" opleverde.

Nu komen we bij de naam "Veth". In 1915 trouwde Delprat met Saskia Veth (1889-1969). Het ex-libris is dus uitgegeven in het jaar van hun echtverbintenis. Na haar overlijden trouwde hij op hoge leeftijd in 1973 met de juriste mr. Martine Labouchere die bekend werd als grootmeesteres van zowel prinses Beatrix als Koning Willem-Alexander.

Na enig speurwerk kreeg ik op mijn vragen het volgende antwoord van mevrouw De Boer, Hoofd Collectie en Onderzoek van het Kröller-Müller Museum:

"Mij lijkt dat de voorstelling het lezend echtpaar Delprat-Veth voorstelt, of althans een lezend paar. Deze voorstelling is speciaal voor dit ex libris ontworpen, zoals gebruikelijk. Ik weet zeker dat niet alle exemplaren van uw boek dit ex libris hebben ingeplakt gekregen, uw exemplaar heeft kennelijk toebehoord aan het echtpaar Delprat-Veth."

Voor geïnteresseerden verwijst zij nog naar de website

<https://www.exlibriswereld.nl/p/welkom.html>

Tot slot: mr. D.A. Delprat schreef als voorzitter van de Raad van Bestuur der K.P.M. het voorwoord in het boek De K.P.M. in OORLOGSTIJD.

Door zijn scheepvaartfuncties symboliseerde Delprat de verbondenheid tussen de KPM en de KJCPL.

Bert Botzen

18-06-2023